

Kelan vakuuttamispäätökset

Antti Klemola 18.12.2017

- Vuonna 2016 Kelassa tehtiin
- Suomen suuntaan tuleville yhteensä 41 000 ratkaisua, joista myönteisiä 38 000
- Ulkomaan suuntaan lähteville yhteensä 49 000 ratkaisua, joista myönteisiä 28 000

Vakuuttamispäätös annetaan

- Aina hakemuksesta oikeus saada Kelan vakuuttamispäätös
- Kun Suomessa asuva tai työskentelevä vakuutettu ei enää täytä vakuuttamisen edellytyksiä
  - Muun jv:n lainsäädäntö tulee sovellettavaksi EU-asetuksen perusteella
  - Työskentelyperusteisen vakuuttamisen edellytykset eivät enää täyty
- Ulkomaille siirtyvä
  - Muun jv:n lainsäädäntö tulee sovellettavaksi EU-asetuksen perusteella
  - Vakinainen muutto ulkomaille, ei enää vakuuttamisen edellytyksiä
  - Erityisperusteella hakemuksesta edelleen vakuutettu, vaikka ei enää asu Suomessa (työkomennus 3. maahan, opiskelu, perheenjäsenyys ym.)
  - Sosiaaliturvasopimusmaahan yli vuodeksi ja ETK:n todistus

Vakuuttamispäätöstä ei anneta

- Kelan vakuuttamispäätöstä ei anneta
  - Tilapäinen enintään yhden vuoden oleskelu ulkomailla, eikä ole perustetta päättää vakuuttamista
    - 3. maassa millä tahansa perusteella
    - EU-alueella mutta ei työskentele
  - Kun ulkomailla työskentelevä henkilö kuuluu ETK:n päätöksellä Suomen sosiaaliturvaan (ml. Kelan sosiaaliturva)
    - Kelasta ”infokirje” työntekijälle, jossa todetaan asema Kelan sosiaaliturvan suhteen ym.
  - Vaikka vakuuttamispäätöstä ei anneta, tallennetaan tieto ulkomaan jaksosta tietojärjestelmään

Vakuuttamispäätöksen asiallinen ulottuvuus

- Vakuuttamispäätöksen kattavuudesta todetaan päätöksessä seuraavasti:

”Suomen asumisperusteinen sosiaaliturva käsittää seuraavien lakien mukaiset etuudet: sairausvakuutuslaki, kansaneläkelaki, lapsilisälaki, äitiysavustuslaki, asumistukilaki, eläkkeensaajan asumistukilaki, laki vammaisetuuksista, rintamasotilaseläkelaki, elatustukilaki ja laki takuueläkkeestä. Etuuksia tulee hakea erikseen.”

= otetaan kantaa soveltamisalain alla oleviin etuuksiin, sekä sairausvakuutukseen

- Etuuslakien listaus ei sisällä mm. työttömyysturvaa, lastenhoidon tukia tai opintotukea

Vakuuttamispäätöksen asiallinen ulottuvuus

- Esim. Suomessa asuvalle mutta Ruotsissa työskentelevälle rajatyöntekijälle annettavassa vakuuttamispäätöksessä todetaan:

Päätös Suomen sosiaaliturvasta

Olemme ratkaisseet kuulumisesi Suomen sosiaaliturvaan

Miten asia on ratkaistu

Et kuulu sosiaaliturvaan 18.12.2017 alkaen.

Sinulla voi kuitenkin olla oikeus Suomesta seuraaviin etuuksiin:

- yleinen asumistuki
- äitiysavustus

- Myönteisessä päätöksessä voi olla todettu etuusrajoituksia ja hylkäävässä päätöksessä etuusoikeuksia

Vakuuttamispäätöksen ajallinen ulottuvuus

- Nykyisellä etuuslainsäädännöllä vakuuttamisen ratkaiseminen on välttämätöntä ennen etuusratkaisua
- Vakuuttamisratkaisun päivämäärää (myönteinen/hylkäävä alkaen) käytetään etuuksia ratkaistaessa
- Prosessit on rakennettu siten, että vakuuttamista ei pääsääntöisesti tutkita uudelleen etuusasiaa ratkaistaessa
  - Voi olla ongelmallista, jos pitkä väli vakuuttamisen ja etuusasian ratkaisuilla

Päätöksen antaminen / ulkomaan suunta

- Tieto ulkomaan jaksosta asiakkaalta, VTJ:stä, ETK:sta tai muualta
  - VTJ-tiedon perusteella asiakasta kuullaan
  - ETK-tiedon perusteella Kelan päätös annetaan vain sosiaaliturvasopimusmaihin
- Asiakkaan oma ilmoitus tai hakemus, tai tieto tulee etuusasian yhteydessä (esim. opintotuki)
- Esim. opiskelemaan Saksaan lähtevä saa Kelasta
  - Opintotukipäätöksen
  - Vakuuttamispäätöksen
  - Päätöksen hoito-oikeudesta, sekä sh-lomakkeen S1 ja EHIC-kortin
  - Jos Suomeen ei jää kotikuntaa, todistus oikeudesta hoitoon Suomessa

Päätöksen antaminen / muutto Suomeen

- Suomeen muuttavan ei-vakuutetun on itse haettava Kelan sosiaaliturvaan kuulumista
- Ensin vakuuttaminen, sitten etuudet
  - Vakuuttamispäätös ja Kela-kortti
  - Mahdolliset etuuspäätökset
- Vakuuttamisen selvittäminen jo Suomeen muuton yhteydessä on etu eläkehakemusvaiheessa